

jk

K problematice literatury na Moravě

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1983, vol. 32, iss. D30, pp. 124-125

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107947>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

české a slovenské literatury a literární vědy filozofické fakulty UJEP. Celkem tedy odeznělo jedenáct odborných sdělení.

V mediavalistické sekci se dr. Karel H á d e k věnoval 28. března speciální otázce v odborném referátu *Text jako problém textologický*. Vyložil dosavadní názory, zhodnotil je a doložil konkrétními příklady, na jejichž analýze předvedl svůj přístup. Zabýval se i vývojem textu.

Prof. dr. Milan K o p e c k ý, DrSc., který patří k našim předním komeniologům, zdůraznil 3. června v přednášce *K metodologii bádání o díle J. A. Komenského*, že úplný obraz Komenského vznikne až spoluprací několika specialistů různých oborů — pedagoga, filozofa, historika, literárního vědce, filologa i muzikologa. Z rozsáhlého díla Komenského se zaměřil především na českou beletristickou tvorbu, která vznikala před jeho odchodem do exilu. Důkladně toto dílo analyzoval a odkryl ideové záměry autorovy. Své rozbory dal do vztahu s dalšími vývojovými etapami české kultury.

Dr. Vladimír K y a s, CSc., zamyslel se 1. prosince nad *problémem zániku velkomoravské kultury*. Vyšel z dochovaných materiálů a poukázal, že nový pohled na tento problém je postaven především na dvou zprávách z 10. století (1. k roku 976 je doložen moravský biskup, 2. Kosmas svědčí o tom, že před časy pražského biskupa Šebíře byl na Moravě biskup Vracen). Uvedené materiály analyzoval. Poukázal i na to, že přes Moravu byla přímá souvislost s Kyjevskou Rusí.

V základní sekci promluvil dr. Viktor K u d ě l k a, CSc., 27. října na téma *Humor v české komedii*. Nejprve referoval o podobách, funkci a možnostech humoru, což dokumentoval na českých i světových příkladech. V druhé části ukázal na rozboru konkrétních děl cesty a cíle české komediografie od května 1945 do současnosti.

Pracovní zasedání *Aktuální otázky literatury na Moravě* se konalo 21. prosince. Referovali na něm prof. dr. Dušan J e ř á b e k, CSc., doc. dr. Jiří K u d r n á č, prof. dr. Milan K o p e c k ý, DrSc., dr. Bomumil M a r č á k, CSc., doc. dr. Karel P a l a s, CSc., dr. Milan S u c h o m e l, CSc., a dr. Vlastimil V á l e k, CSc.

Vlastimil Válek

K PROBLEMATICE LITERATURY NA MORAVĚ

Dne 21. prosince 1981 uspořádala katedra české a slovenské literatury a literární vědy ve spolupráci s brněnskou pobočkou Literárněvědné společnosti při ČSAV pracovní zasedání na téma *Aktuální otázky literatury na Moravě*, na němž členové katedry seznámili veřejnost se stavem řešení etapy státního vědeckovýzkumného úkolu VII-7-4-03 Dějiny Moravy.

Po úvodním slově prof. dr. D. J e ř á b k a, CSc., přednesl příspěvek *Poznámky k pojmu „literatura na Moravě“* doc. dr. K. P a l a s, CSc. Tendence k partikularismu ve starší a obrozené literatuře na Moravě vysvětlil specifickým postavením Moravy v českém státě a působností kulturních center rakouských, zejména Vidně. Důsledky tohoto stavu byly z vývojového hlediska regresivní, někdy však i opačné (boje o pravost RKZ). Dezintegrační tendence jazykové vyvraceli vahou své autority už J. Jungmann a F. Palacký, který vědomí sounáležitosti s Čechami posílil i příslušnými partiemi svých Dějin. Problematika české literatury na Moravě je koncem devatenáctého století vyřešena platným stanoviskem Leandra Čecha.

Prof. dr. M. K o p e c k ý, DrSc., v přednášce *K vývoji humanismu na Moravě* konstatoval absenci polarizace jednotlivých fází humanistické literatury na Moravě. Pro zkoumání latinského písemnictví požadoval zhodnocení akt církevních institucí a průzkum sociální skladby moravských měst a práce moravských tiskařů pro osvětlení literatury české. Stanovil význam moravských center jednoty bratrské, humanistické světské lyriky a spisů kronikářských a genealogických.

Prof. dr. D. J e ř á b e k, CSc., sledoval svým příspěvkem *Rudolf Těsnohlídka a Moravský kraj* období Těsnohlídkova bližšího poznávání moravských poměrů v době jeho působení v redakci časopisu vycházejícího v Brně. Těsnohlídkovy politické články sledovaly problémy odnárodňování a klerikalizace života na Moravě, kulturní vedle

literatury zejména brněnské divadlo, o jehož zkvalitnění spisovatel usiloval propagací soudobého realistického dramatu.

Dr. B. Marčák, CSc., se na základě textové kritické a motivické analýzy pseudonymně podepsané prózy *Pokuta* v časopise *Dvacátý věk* vyslovil *K počátkům literární činnosti Josefa Uhra*. Autorství povídky, podepsané J. Jez, přisoudil Uhrovi, čímž dobu jeho debutu posunul o měsíc dopředu proti názorům dřívějším, na leden 1901.

Úvahy dr. M. Suchomela, CSc., byly zaměřeny *K Nezvalově recepci Mahena*, zvláště jeho knížky *Měsíc*, s přihlédnutím k teoretické problematice rozdílnosti kódu autorského a kódu příjemce. Nezvalovo čtení Mahena je i polemikou s ním, rozdílností názorů na aspekty a funkci poezie a povahu básnické tvorby se zřetelem k přítomnosti i budoucnosti básnického tvoření.

Dr. J. Kudrnáč sledoval pod názvem *Dva básníci a tradice* vztah J. Skácela a O. Mikuláška k folklóru a erbenovskému mýtu na materiálu sbírek vydaných v roce 1981. Zatímco Skácel chce vytvářet paralelu k Erbenovu dovršenému a uzavřenému světu, Mikulášek se vnitřní polaritou své poezie ztotožňuje s jeho vnitřním napětím a dynamičností.

Dr. V. Válek, CSc., sledoval po stanovení žánrové charakteristiky hereckých a divadelních pamětí a jejich frekvence v literární memoáristice *Obraz brněnského divadla v memoárové literatuře*. Poukázal na nejvýznamnější díla žánru a konstatoval nutnost kritického přístupu k pamětem subjektivně zaměřeným. Memoárová literatura je nezastupitelná pro poznání brněnského divadelnictví zejména v období do první světové války.

Diskuse se po přednesení referátů týkala nově nalezených materiálů k životu a dílu J. Uhra a regionálně diferenciacních tendencí v literatuře na Moravě v osmnáctém a devatenáctém století.

